

ПЛАТФОРМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ E-LEARNING.ORG.UA ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Базелюк Олександр Васильович

*Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, м. Київ,
o.bazeliuk[at]ukr.net, ORCID 0000-0002-3206-2287*

Охоплення інформаційно-комунікаційними технологіями усіх сфер життя актуалізувало новий тип економіки, що ґрунтується на знаннях та інноваціях. «Йдеться про інформаційну економіку, в якій дієвим механізмом є інвестиції в освіту, і, зокрема, професійну, котра забезпечує підготовку майбутніх фахівців до професійної діяльності на рівні національних та міжнародних стандартів, формування навичок оцінювання і вирішення проблем, що стоять перед ними» [3, с. 6].

У свою чергу, розвиток інформаційної сфери вступає у телекомунікаційну фазу, яка характеризується як фаза спілкування, трансфер інформації і знань надає можливість сучасній людині вчитися впродовж життя. Вітчизняні та зарубіжні вчені наголошують на тому, що класична форма здобуття освіти переживає кризу в усіх країнах світу через: нездатність забезпечити усім бажаючим можливість отримання необхідної їм освіти (територіальність); відставання отримуваних знань від рівня розвитку технологій (консерватизм); низьку адаптивність систем освіти до різних соціально-економічних умов (інертність); специфічність освіти, що отримується в конкретному навчальному закладі (локальність) [1]. Ці чинники призводять до зростання активності освітян у процесі пошуку альтернативних форм навчання.

Здійснивши аналіз сучасних тенденцій модифікацій педагогічних технологій, Л. Петренко з-поміж інших акцентує увагу на активному використанні сучасних комп'ютерних або мережевих технологій [2]. Це, на її думку, стає визначальним чинником у процесах модифікації освіти. Наслідком цього, є набуття дистанційною формою навчання більшої популярності, оскільки вона, посилена ІКТ, дозволяє охопити навчальним процесом більше осіб, підвищити ефективність підготовки кадрів на місцях, проводити навчання у прискореному темпі, частіше та з меншими витратами ресурсів.

Теоретичною основою вітчизняної дистанційної освіти є Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Програма розвитку системи дистанційного навчання, а організаційною основою – Положення про дистанційне навчання. Цими документами унормовано дистанційне навчання як індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників навчального процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. При

цьому головним завданням дистанційного навчання є забезпечення громадянам можливості реалізації конституційного права на здобуття професійної освіти, підвищення кваліфікації незалежно від статті, раси, національності, соціального і майнового стану, роду та характеру занять, світоглядних переконань, належності до партій, ставлення до релігії, віросповідання, стану здоров'я, місця проживання відповідно до їх здібностей.

Однак, слід зауважити, що сьогодні в Україні дистанційна освіта або її елементи запроваджуються в основному в університетському середовищі і практично відсутні в системі професійно-технічної освіти. Це пов'язано, у першу чергу, зі специфікою системи професійно-технічної освіти, основною метою якої є, передусім, здобуття конкретної професії, набуття професійної компетентності.

Для подолання вказаних суперечностей Інститутом професійно-технічної освіти НАПН України було створено лабораторію дистанційного професійного навчання, яка у 2016 році розпочала фундаментальне дослідження методичних основ дистанційного навчання кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах. Ґрунтуючись на отриманих результатах дослідження та аналізі сучасних наукових вітчизняних та закордонних джерел з проблем дистанційної освіти, було прийнято рішення про запуск Системи дистанційного навчання ІПТО НАПН України e-learning.org.ua, основою якої стала платформа LMS Moodle.

Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment – це модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище, яке називають також системою управління навчанням (LMS), системою управління курсами (CMS), віртуальним навчальним середовищем (VLE) або просто платформою для навчання, яка надає викладачам, учням та адміністраторам дуже розвинутий набір інструментів для комп'ютеризованого навчання, у тому числі дистанційного.

Moodle – це найбільш поширена в Україні і в світі система дистанційного навчання. На даний момент LMS Moodle налічує більше 65 мільйонів користувачів в усьому світі й продовжує розвиватися. Moodle – це відкрита (Open Source) система, яка розповсюджується на умовах GNU General Public License.

Основними педагогічними перевагами LMS Moodle є:

- велика кількість доступних форм навчальної діяльності;
- можливості використання широкого спектру видів навчальних матеріалів;
- широкий вибір способів перевірки знань;
- тьюторська підтримка, а також контроль успішності та прогресу учнів;
- система заохочення успішності;
- засоби аналітики і звітності.

Система дистанційного навчання ІПТО НАПН України (e-learning.org.ua) завдяки технологічній основі LMS Moodle є

кросплатформною. СДН легко інтегрується із «хмарними» сервісами та підтримує стандарти SCORM, AICC, TINCAN тощо. Для навчання є доступними мобільні додатки для Android та iOS. СДН регулярно оновлюється, що дозволяє безперервно покращувати функціонал, а також забезпечує високий рівень інтернет-безпеки та надійності у роботі.

Однак, для повної об'єктивності варто відзначити певні труднощі у процесі роботи системи дистанційного навчання, які полягають у:

- необхідності підготовки педагогічного персоналу та учнів до впровадження СДН у навчальний процес;
- складності розгортання та підтримки СДН, яка має специфічні вимоги щодо інтернет-хостингу або програмного забезпечення серверу;
- вартості необхідної для функціонування СДН інфраструктури, яка має враховувати специфіку функціонування модульно-об'єктної структури LMS Moodle;
- якості навчальних модулів, більша частина яких потребує доопрацювання та адаптації до потреб закладу або викладача;
- вартості додаткових модулів та компонентів;
- вартості обслуговування тощо.

Вказані труднощі є значним стримуючим чинником для запровадження дистанційного навчання у професійно-технічних навчальних закладах. Використання Системи дистанційного навчання ПТНО НАПН України, у свою чергу, дозволяє подолати означені труднощі завдяки використанню власної ресурсної бази та коректному системному адмініструванню. Окрім того, знання особливостей та специфіки професійно-технічної освіти дає можливість співробітникам лабораторії створити систему дистанційного навчання, яка б враховувала потреби та можливості професійно-технічних навчальних закладів.

Таким чином, використання спеціалізованих систем дистанційного навчання здатне значно прискорити та полегшити освітній процес, це стосується і професійної освіти. Можливості систем дистанційного навчання, зокрема у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників до професійної діяльності на рівні національних та міжнародних стандартів, є затребуваними та економічно обґрунтованими.

Література

1. Бутиріна М. В. Теоретичні основи дистанційного навчання у галузі технологічної освіти України [Електронний ресурс] / М. В. Бутиріна, О. О. Бондаренко, М. Г. Погорелов // Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_97/Butyr.pdf.
2. Петренко Л. М. Сучасні тенденції модифікацій педагогічних технологій в освіті дорослих / Лариса Михайлівна Петренко // Витоки педагогічної майстерності: зб. наук. праць / Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2013. Вип. 11. – С. 256–261. – (Серія «Педагогічні науки»).
3. Радкевич В. О. Науково-методичне забезпечення якості професійної освіти і навчання / В. О. Радкевич // Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи: зб. наук. пр. / [ред. кол. : В. О. Радкевич (голова) та ін.]. – К.: ПТНО НАПН України, 2015. – Вип. 6. – К.: «НВП Поліграфсервіс». – С. 5–20.

ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ

Використання платформи дистанційного навчання e-learning.org.ua в освітньому процесі професійно-технічного навчального закладу

Матеріали науково-практичного семінару
(м. Київ, 26 квітня 2016 року)

УДК 377.018.43:004(043)

ББК 74.56

В 43

Використання платформи дистанційного навчання e-learning.org.ua в освітньому процесі професійно-технічного навчального закладу [Електронний ресурс] : матеріали наук.-практ. семінару (м. Київ, 26 квітня 2016 р.) / Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України; Українська інж.-пед. академія / [редкол.: Петренко Л. М. та ін.]. – К. : ПТО НАПН України, 2016. – 53 с. – Режим доступу: <http://ivet-ua.science/>.

У даному виданні висвітлюються проблеми використання систем дистанційного навчання в освітньому процесі вищих і професійно-технічних навчальних закладів, зокрема системи Moodle; методичні основи проектування дистанційних курсів; особливості контролю дистанційного навчального процесу і моніторингу його якості у професійно-технічній освіті; практика використання вищими і професійно-технічними навчальними закладами дистанційної форми навчання тощо.

Видання розраховане на педагогів навчально (науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, професійно-технічних навчальних закладів, технікумів, коледжів; науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної освіти; слухачів курсів підвищення кваліфікації, організаторів корпоративного навчання та науковців.

Редакційна колегія:

Петренко Л. М. – доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, вчений секретар Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (голова);

Лазарєв М. І. – доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи Української інженерно-педагогічної академії;

Базелюк О. В. – кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України;

Кравець С. Г. – кандидат педагогічних наук, науковий співробітник лабораторії дистанційного професійного навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Рецензенти:

Радкевич В. О. – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, директор Інституту професійно-технічної освіти НАПН України;

Романова Г. М. – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора Інституту професійно-технічної освіти НАПН України;

Шевчук Л. І. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації інженерно-педагогічних працівників у Хмельницькій області.

Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 5 від 30 травня 2016 р.)

Відповідальність за достовірність фактів, назв та посилань на використані джерела несуть автори.

© ПТО НАПН України, 2016

© УПА, 2016

© Автори тез, 2016